

PREKMURSKI GLASNIK

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
v MURSKI SOBOTI, Lendavska ulica št. 61.
OGLASI STANEJO ZA 1 mm VIŠINE
IN 80 mm ŠIRINE K 1.—

Izhaja vsako nedeljo.

Posamezna številka velja **2 kroni**.

NAROČNINA: ZA CELO LETO — 80 K
ZA POL LETA — — — — 40 K
ZA ČETRT LETA — — — — 20 K
ZA 1 MESEC — — — — 7 K

Ne idi v Ameriko

delaven Prekmurec! Niti ne misli na to, da v jesén v árendo dáš svojo zemlo, svojo málo kučico odáš, tú pústiš vse, raztrgaš vse nite, štere te véžejo na našo Slovensko zemlo, pa boš se pelao prek oceána tá daleč v Ameriko, v robstvo.

Ne čaka tam na Tébe nikša bodočnost. Vsakši dén dobimo žalostna pisma, v šteri se naši delavni Prekmurci tožijo i jočejo, da nega zdaj dela v Ameriki, da žmetno dobijo službo, da je vse drágo. Istina je! Amerika je hiperproduktivna grátala, to je, telko je producirala, tak je puna z blágom, da nemre zavolo bojnskih prilik na svet-skom piaci odati svoje produkte. Dén za dnévom se zapréjo velke fabrike, na nikoj pridejo, brez dela so velka podjetja, jezero pa jezero delavcov se odpústi iz službe, šteri nato brezposleni se ščejejo po South Bethlehemi, po New Yorki, po Chikago-ji i ponúcajo ešče tisto, ka so že žmetno zaslužili. Naj samo do dela pridejo, v kak-šoštéč službo stopijo. Kak robi delajo cejli dén pa cejlo noč amerikanskim milijonárom za málo pláčo. Sam sebe, svojo moč, svoje roké, svoje drágo zdrávje odájo za tiste doláre, pa gda ne dobijo več dela, domou pridejo z krvávimi očmi, z slabimi prsami, moški vugnjeni od robstva v železnoj fa-briki, čvrste ženske dolposušene od prája cigárske fabrike. Dozreli so na smrt, a mrejtí domou pridejo na zapúščeno, na zatájeno našo Slovensko zemlo. . .

Ne mislí, da je Amerika Kánaán. Či bi edna nova bojna vóvdánila, pa bi Ame-rika lífrala za tiste orságe, te bi Ti najšo tam nebésa. Te bi bilou dela. Te bi iskali delavce. Ali zdaj nájdeš tam samo pekeo pa smrt. Za tisto šumo, ka Te samo pot košta v Ameriko, si lejko k tvojoj máloj vérstvi kaj kcój kúpiš; za tiste žúle, ka v Ameriki dobiš, si domá lejko lejpo vérstvo správiš i hižo postáviš; na tisto zdrávje, štero tam pokváriš, domá tvojoj familiji nebésa stvoriš, pa za tisto smrt, štero si v Ameriki iskao, domá podugšáš svoje življenje na lástnoj tvojoj domačoj grúdi.

Nega dela v Ameriki, domá pa je dosta dela. Šteri v Ameriko ide, ár domá nemre živeti, nema dela i nema nikaj — tisti laže. Šteri v Ameriko ide, tisti má volou delati. Nam pa ránč to trbej eti domá! Či volou mámo za delo, te je naša Amerika domá pri našoj hiži, pri našem vérstvi, te naše roké nam správiyo doláre, lepše življenje mámo domá, kak tam daleč, prek velkoga morja v túhinskom robstvu.

Té odgovor dámo vsim tistim, šteri so se nam pritožili, ka nemrejo živeti v Prekmurji i so prisiljeni v Ameriko iti.

PREKMURCI!

V nedelo, dné 19. junija bo **velki shod** (népgyülés) pred Dobrai-jom. Iz Ljubljane pride dr. Ribnikar, namestnik predsednika deželne vláde za Slovenijo, dr. Baltiča.

Gučalo de se od železnice, ka nás nájbole bolij i pecé. Pridíte vsi, da ednoglasno povemo naše želje!

Kancelparagráf.

V krátkem raztolmačimo eti, ka je kancelparagráf.

Naprejpostavljena cerkvena oblást dúševnim pastérom prepovedáva politizirati pri oprávljanji verski poslov. Nakelko se je tá zapoved bogala, známo s preminoči i denéšnji časov. Ništérni dúhov-niki so se nej brigali za to prepoved. Nájmre za časa pripravljanja k volitvi kóvetov se je nagosci prigodiło politiziranje, korteširanje, agitiranje na predganci, v spovednici, v službeni kancelaji, ob priliki krsta, zdávanja, pokápanja, proščenja i pri drúgi prilóznostaj. To dejstvo so posvedočili v zdajšnji vládni večini slovenski demokrátí. Záto se je v fundament orsáčkoga réda v ustávo gorvzeo i sprejeo tak zváni kancelparagráf, ki dúhovnikom pri oprávljanji verski obrédov prepovedáva politi-ziranje, agitiranje, korteširanje v partájske námene i za prestopke se bodo kaštige odmerile.

Potrebnoté té postáve sprevidi vsakši pravico lúbéči človek i jo lahko pozdrávla rávno tak, kak tiste zastopnike slovenskoga lúdstva, ki so té kancelparagráf stvorili.

Nači pa mislijo gospodje Klekl—Korošec-oye vseslovenske lúdske partáje. Njim ne dišij kancel-paragráf. Té njim je tak na poti, kak tra v péti. Oni se čemerijo, se prtijo, kričijo i že gučijo, ka je to proti veri, záto ga ne bodo bogali. Nikak ne razmimo, kak bi bio kancelparagráf proti veri i proti slobóšćine cerkve. Vsi klerikálci právijó: mi stojimo na fundamenti, da se držáva nesmi vmešávati v notrášnje cerkvene zadéve. Ali zdaj mi pitamo, zakaj se pa cerkev vmešáva v notrášnje zadéve držáve? Zakaj delajo popi aktivno politiko? Rádi bi bili či bi se smeli neograničeno vmešávati v državne rečij, ali goriskočijo, kak pogodjeni oroslánje, da držáva kontrolira njihovo delovánje. Vsi poslanci v parlamenti so se izrazili, da bi popi več koristili cerkvi pa veri, či sploh nebi nigdár politizirali, nego bi včili tiste ideje, pa bi predgali tisto lúbézen, za štero je naš velki bet-lehemiški Vučiteo mro. Celi kancelparagráf šče pope na tisto mesto postaviti, štero njim pripáda, kak apoštolskim nasljednikom, naj popi ne izrábijo cerkev v politične svrhe, nego naj se strogo držijo med mejami svéte vere pa Kristušovoga nauka. Perse njih boli to ograničenje njihove slobode. Kajpa! Gospodje so navajeni korbáč v rokaj držati

i dobrote orsága po svoji voli vživati. Oni ščejo pokorne meti, lastne pokornosti neščejo poznati; radi bi samo samij ravnali, a bogali pa nej. I to je nájbogši dokáz nesposobnosti, ka bi lúdstvo vodili i ravnali. Što šče zapovedávati, more prvle znati bogati. Tak je prevzvišeni gospodje!

I kancelparagráf pomejni temlico za nepo-korno fitico.

Nagobčnjek.

Dájte nam železnico!

Tiho smo bili. Nikomi nikaj smo nej pravli. V Ljubljano smo pisali, v Belgrád smo pisali. Ponizno smo klonckali na vrá-tima, pa prosili, dájte nam to; to pa to nam preveč trbej. Obečali so nam, pa smo zadovoljni bili. Ali od obečávanj več smo nikaj nej dobili.

Nemremo povedati, kelko trpij cejlo Prekmurje zavolo toga, da nikše železnice nemamo. Naš kmet more rano ob 3—4. vóri goristánoti, či šče do osme v Mursko Sobotu priti, koma je pozváni na birovijo, na glavárstvo, na drúge uráde; v snejgi, v blatí i v déšči more to pot napraviti; že dve leti hodi to pot, troši tú pa tam s takšov potjov zvezane stroške, trga svojo obleko pa zdrávje i ka je glávno, zgubi vrejine, eden dén miné, dokéč nazáj v svojo vés pride, pa je zamúdo delo. Naši obrtniki, trgovci pa vsi naši meštéri ránč tak žmetno čútijo posledice toga nezdrav-noga stánja, kak naš kmet.

Železnica je žila v tistom tejli, na šterom živémo. Či je žila nehála da bije, cejlo tejlo je mrtvo. V Prekmurji že dve leti ne bije tá žila, pa resan je vse mrlo. Nemremo gučati tú o nikšoj trgovini, nem-remo misliti na kakši promet, tiste cajte živémo, ka vse moremo peški napraviti, što pa z kolami šče iti, more pláčati od 400 do 500 koron — dokéč nájde edno železniško postajo v našoj velkoj Sibériji — v Dolnji Lendavi.

Na kakši kvár je to nej samo nam, nego cejloj držávi, vsakši si lejko zmisli. Vláda je uvidla to, da či šče iz Prekmurja kakše haske meti, more dati napraviti že-

leznico, pa se more z Prekmurjom cejla država vkup kapčiti v edno organistično tejlo. Zato je votirala 300 milijon dinara za zgradbo železnice M. Sobota—Ormož—Ljutomer. Kak smo izvedli, na toj progi je že vse izmerjeno i ztrasirano. Na sprotoletje začnejo z zgradbov naednok na 6 mesti pri Soboti, od Dekležovja esi pa doj proti Mōri, pri Mōri pri Ormoži, tak ka se v jesen že odpre promet na toj železnici.

Pri zgradbi železnice nemremo glédati na lejpe želje poedini občina, ali okolic, štere bi rade mejle železnico prek svoje občine, nego moremo na občne interese paziti, občne vérstvene i komunikacijske razmere moremo pobogšati, ár či, je cejlota na hasek pa na prednost, te je to dobro, hasnovito za vsakšega člana cejlote. Vesnice okoli Ptuja se jáko trgajo za to železnico, naj bi tam vozila. Či bi to šlo samo prema želji interesirani občin, bi pravico dáli Ptujinčaram, ali mi moremo glédati, da dobro zvézo dobimo z Slovenijov, da se naš utisnjen položaj pobogša, da se zaspána krv v našem Prekmurji v gibanje prinesé, pa zato prosimo merodajne službene činitele, naj ostánejo pri tom projektu, najže samo začnejo z delov, ár se bojimo da ne dobimo nej tú pa nej pri Ptuj železnico, či do se dugo premišlávali o željah poedini občin.

Drúgo, s kém bi se nam pomoglo, je železnica M. Sobota—Hodoš. Právijo, da je drágo vogelje pa iz političnih uzrokov túdi nemre pelati. Poslanec Klekl je interperlirao zaradi té železnice, pa je té odgovor dobo. Njegove „Novine“ pa se smijéjo iz nás, da je tá železnica bila naš „šláger“ pa nismo mogli niti to kárto vōšpilati. Čakajmo malo. Ešče je nikaj nej prekesno. Ali mesto tej gospodov se mi srajújemo, gda se oni hržejo. Mislimo, da je njihova dužnost boriti se za ljudstvo, vsako priliko ponúcati, kak bi lejko samo pomagali — či so že ednok vodíteli naši — pa se nej smijáti iz tisti, štéri se trúdi, štéri se žrtvuju za ljudstvo.

Bomo dale delali na tom, da se tá železnica v promet postávi, pa te zapreke vse odstránimo, ár nam je nej prvo stranarsko delo, nego pomagati Prekmurji.

Mantrnik!

O, Ti siromaček! Ah Ti nevola! Sever z štájerskega dola. Gda je prekmursko ljudstvo od strája trepetalo, od mraza dregetalo, gda je glád trpelo, nej je melo krúha, nej káve, nej cukra, nej tobáka, si Ti kotle z svojega hrbta počó, i si k nam príbežao. Okoli si pogledno, Tvoje bistro oko je vidlo, ka nam fali, ka nás boli. Spravo si nam krúh, cukér, kávo, tobák. Zakaj si bio takši bedák, zakaj si bio takši nemák? Okoli si drkao z automobilom, si besneo po dolinaj pa prekmurski planinaj, gučo si pred ljudstvom, kak Mešiáš, kak naš dober pajdáš. Dobro prekmursko ljudstvo Ti je kázalo prijazen obráz, i Ti si se v nebesaj čúto. Odávao si cukér čakovskim židovam, velke rokáve pšenice si odávao, ešče pri kosmáti répaj si pomágo, za to si nebeske rožice vdáblo i na svoj žep si túdi nej pozábo. Ustanovo si zvézo prekmurski rihtarov, spravo si jim štampe, včio si je, devédesédevét gyúlejšov si obrdžo, vozo si se z automobili vsej novi prekmurski kšeftarski mágnátov i komaj da si nej zgoro pri Dobrai v Soboti v Tvojoj nesreči sreče.

Gučao si, kak velki prorok, Kleklnov naslednik; postao si inšpektor naši gasilnic. Na vse kráje si si se trúdo s Tvojim mógočnim talentom i s neutrúdlivov volov si razmo službene činitele po Tvoj grebén spraviti. Popevao si žnjimi, tak da smo vsi skákali hopsasa. Vrli si bio, dober si bio, pomágo si siromák, i Ti sam siromák si postao brez krajcara. Potonilo bi se Prekmurje, či bi Tebé nej k nam bilou. Dolnja Lendava bi že dávnok po Mōri odplavala, i Klekl bi nanč nej znao, ka má on túdi právo roko.

Pa zdaj ideš! Odstávljen si od gorenstva. Vzemejo Te, pa Te v kot počijo. Skozimo se iz globočine naše za Tébe. Cejlo Prekmurje de v Beográd šlo, pa de se trúdi rávno tak za Tébe, kak si se Ti za nás skrbo. Telko hváležnosti Ti privéžemo na Tvojo péto.

Zdaj pa, Bog Te živi naš pajdáš! . . . Memento mori! . . .

SOKOLSTVO.

Bratje, sestre! Legitimacije in znaki so došli. Prosi se, da blagovolite dati vsak svojo sliko br. tajniku, da Vam isti lahko izstavi legitimacijo.

Zdravo!

NOVICE

Premeščenje. Gosp. Kranberger Jurij — dávčni upravitelj — vodja dávnega uráda v M. Soboti, je premeščen k dávnemu urádu v Novomesto. Gosp. Dolenz Anton dávčni upravitelj je imenovan za vodjo dávnega uráda v M. Soboti.

Inšpekcija šoláj. Dné 14. t. m. sta prišla v Mursko Soboto višji šolski nadzornik Engelbert Gangl, predsednik višjega šolskega sveta dr. Benk, da se informirata o šolstvu v Prekmurji. Na dugši cajt ostánejo tú.

Vsi rezervni oficiri bodo pozváni na orožne vaje po letah. Pozové jih preko pukovske komande ministrstvo vojne i mornarice. Prva grupa je že pozvána na vaje.

Prekmurska posojilnica se odpre dné 22. junija v M. Soboti, tam gde je glávna trafika bila. Pomágoti ščémo vsakšemi v vsakšem njegovom deli, pa zato z velkov trúdiv je nam na roké šlo, da odpremo to posojilnico na pomoč prekmurskega ljudstva. Obrániti ščémo od velki interešov, štere more bankam pláčati, a v nevoli naj falej priskočimo njemi na pomoč z posojilom. Edini závod je v cejlem Prekmurji, do šteroga moremo vsi vüpanje meti.

Prosimo tiste naročnike, štéri so v toj numeri »Prekmurskega Glasnika« dobili položnico, naj tisto šumo na pošto dati izvolijo. S tem so svojoj plačilnoj obvézanosti zadostili.

Dinár — računska ednota. Minister za gozde pa rude gosp. dr. Krizman, kak zastopnik finančnega ministra je podpisao narédbo, da se v celoj Jugosláviji ukine računanje v kronaj, pa se uvede računanje v dináraj. Računati moremo v dináraj — či mámo dináre.

„**Skrb in Smrt**“. Nepozabljivo je lejpa bila igra učencov naše meščanske šole, štéro so priredili dné 11. junija — »Skrb in Smrt«. Kak či bi srebrne zvončke slúšali, je bilo njihovo pevanje; vsakšo národno pesem, štéro so popevali, kak či bi nam v dúšo zrezali, nemremo jih pozábiti, nej igro, nej dekle, nej fante, nej disciplino, štéro je ned njimi vládala, pa nej trúid učitelov, štérimi natelko na dúši leži národna uzgoja naše mladine. Vsem čestitamo, učiteljem meščanske šole, posebno pa ravnáteli gospodu Koržetu izrečemo našo bratsko hválo.

LISTEK.

Tolvaj.

Po prekmurski zgodbi napiso Preksávski.

(Nadale.)

Tri dni na to se je rano odpravo na pot. Vzeo je málo torbo, notri djao krúha i pou litra sádnega mošta. Odločo se je, da obišče daleč dobro poznáno comprnico v Vrbni. Tá comprnica zná ka je kravam, da nemajo mlejka; pomága nerodovitnim ženskam; nájde tolvaja pa vse drúgo.

Žé je poudné bilo, kak je prišo v Vrbno, spítávo je za comprnico pa včasi tá odišo. Že sáma tá hiža je bila náčiša od drúgih. Na ulico nej bilou vrát, pa samo na dvorišči je najšao nikšo lúknjo skoz štere je v sobo stopo. Tri máčke so njemi skočile nad nogámi, na omári je sedo čuk. Komaj je vse dobro pogledno. pred njega stopi máli kecasti mož.

»Kabi pa radi oča?«

»Či je domá comprnica?«

»Odišla je za poslom, za írtao vōre pride. Sedite se. Odkéc ste pa?«

»Iz Gerečavec sam, Faterlov Joža, rihtar.«

»Iz Gerečavec? To je pa daleč, ka pa novoga pri vás?«

»Eh, nevola mi je pripetila, nevola. Na senji sam oudoa günce pa kravo, pejneze pa ali sam zgübo, ali pa so mi vkradnoli.«

»Sumjate na kakšega človeka?«

»No ja, kak bi pravo. Vidi se mi, da je edino Baronov Hanzl tisti pri šterom moji pejnezi. Zató sam pa prišao se, da bi zviedo kak je i ka je.«

»Dobro ste včínoli — je pravo máli človik, štéri je že vōzpitávao na vse stráni prostoga kmeta. Comprnica pa, štéra je vse to poslúšala pri ednoj steni, je skoz skrivna vráta vōodišla pa za nekaj časa je v sobo stopila.«

»Dober dén! A ti si tú Feterlov Joža. Že tri dni sam te čakala. Prišo si, da pozveš, što ti je denár vkradno. V časi ga naprej zememo.«

Joža je skoro trdi grátao od comprnice, te stáre zgrbane babe. Odkéc zná, da se on piše Feterlov Joža i da je okrádjen. Vrág ga stvoro, tá baba je resan comprnica. Ves prestrašen je stao pred njov. Comprnica pa ga je za rokou prijéla v edno sobo pelala. V sredi sobe je stála kád z vodov, pri stejni pa mála peč, v šteroj je ogenj goro; šteláži puni z glažami. Čuk je za njimi pri leto pa seo na mrtvečko glávo.

Comprnica je vzéla velko knjigo, listala po

njej i čüdne rečij mrmrála, dvej prigišči soli vrgla v vodou, edno v ogenj, prijéla žaréči ogelj pa túdi v vodou pústila. Sedemkrát je prekrížila vodou, trikrát se je na vodou sklonila. — nato je prijéla Jožo za roké i pokázala v vodou.

»To je pa Hanzl« je uzklikno Joža, štéri je v vodi Hanzlna vido z krvávim rokámi.

»I té je vzeo pejneze« — je právla pomali comprnica, zgrábila ogelj iz vode pa ga dála Jožl.

»Idi s tém ogljem na prvo križopotje pri Gerečavcih, napravi linije od pota do pota; ob pounoči stopi v linije pa čakaj do edne po pounoči; ogelj postavi na sredino. Tisti, štéri pride po poti, je tolvaj. V linije ga nesmiš pústiti kajštéč bi šteo, ár nači se nesreča zgodi. Pred linijov ga zastavi pa zahtevaj pejneze nazáj.«

* * *

Potolažen se je vrno Joža domou. Ne je povedo nikomi gde je bio.

Prvle se že premišlávao Joža, štéro križopotje bi bilo právo. Odločo se je za ono pri Gomili, gdé križa pot iz Gerečavec proti Fúkslin-cem, ono iz Sv. Helene v Sv. Jürj.

Na tom križopotji stoji križ ešče iz tōrskih vremena. Malo žmetno je bilou Joži pri srci, kak je prišao na to mesto. Potégno je linije od pota do pota, poškropo je na vse stráni z žegnjenov

Poroča. Poročo se je dne junija 9. g. Pavle Tavzes, postaje načelnik v Petrovcih, z gđc. M. Oswald, učiteljica v Ženavljah. Čestitamo!

Bedarija. Stáre regečice po Sobiti regečijo, ka prej 26. t. m. Vogri pridejo. Stára pesem od láni i predláni se znova začnola. Priznámo, da je nej izključno, ka pridejo Vogri do Dávidháza; liki naši madžaroni pa razmijo pod tov novicov nekaj drugoga. Njihova srčna zdúja želej, da bi Vogri cejlo Prekmurje v svoje grofovске škamble prevzéli. Tej domáči kurtašje bodo tak dugo svoje želenje za gotove pejneze držali, pokéč njuve tikvi ne postánejo med štiri stejne zaprejte. Lúdstvo! Ne vóri tem hienam. Što žmetno nastávljeni réd i mir med nami punta, doj ž njim! Naznanite ga žandárom!

„Kritično stánje naši delavcov“. Pod tem naslovom smo v zádnjih naši novinaj eden článek objávlili, v šterom smo na krátci razkrili naši delavcov žalostno stánje. A celi tjedén si naši obrtniki i trogovci po oštarijaj, ulicaj ne gučijo od drugoga, kak samo od toga článka, ka prej smo mi nej istino pisali, ali záto niti eden ne vüpa jávno dementirati. Mi smo trnok radovedni, v šterom táli toga článka smo neprevični bilij? Mi smo ešče pripravljeni, da objávimo edno biláncó od pláče pa delavnoga časa i detičov pa inašov izkáz i pokážemo svejti, kakše nekrivične so razmere v naši veštataj pa bautaj!

Zahvála. Šolsko vodstvo državne petrazrednice v Murski Soboti si šteje v iménu učiteljstva, kakor mladine za dolžnost zahváliti se g. Ostereri, g. Májeri in g. kapetanu Percu iz Murske Sobote in g. Čečinoviči ter g. oskrbniki Schweinhammeri iz Rakičana, ki so drágevalje prispevali z vozovi in pripomogli, da se je izlet 9. t. m. na Kapelo res najsijajnejó obnašel in da se je naši mladini res mudil najlepši užitek. Še enkrát prísrečna hvála!

Murska Sobota pa srednjoeuropsko vrejme. Naše vóre na katoličanskóm i luteránskom tórmí tak hodijo, kak ránč vóter piše. Či proti kazali piše, te odzajaj hodijo, či pa nej, te pa naprej. Eden gospod je šo na železnico, je prišao k železnici, no — železnica je že pol vóre odišla. Prle si zravňao vóre po sobočkom slúžbenom vremeni, pa samo pri železnici je zvedo pravico, ka je Sobota za pol vóre v Europi nazáj ostála. Priporočamo zdaj zvonáram, naj se vsakšikrát na pošti zainteresirajo za právo vrejmen, zdaj pa naj Soboto za pol vóre naprej potisnejo v Europi.

vodov, da ne bi mogo húdi dúh prek linije, postavó je ogelj na sredino i stopil sam tá, kak je čüo da dvanájst bije veški zvon. Stráj ga je bilou státi sámomi v sredini linij na mesti, gde so se pradedi bili z Turkami. Lejko stáne štéri praded iz groba pa te de božno.

A glej!

Po poti od Sv. Heléne se približáva kmična postáva. Nogé se ji zapletajo. Gučij sáma s seboj. Znáni glás. Postáva pride do linije pa stopi — prek. Vse to se je zgodilo hitro i Joži je bilo ešče stráj od svojega premišlávanja. Samo zdaj, kak je stopila postáva že prek linije se je spoto compráicine reči. Zgrabó je bot.

»Stoj!«

Postáva ide naprej.

Joža je močno vdaro. Postáva na sredini vklüpspádne. Samo zdaj se je prestrašo Joža. Vdaro je nepoznánoga človeka, mogoče na smrt. Groza ga je oblejála. — Prek polja je bežao domou pa se skrió v postelji. Nemirna noč je bila, ešče nigdár v življenji tak nemirna.

»Ka či sam ga ubio?« Ja, pa zakaj je šou prek linije? je blodilo njemi po glávi. Zaspáti pa nej mogao. Gori je stano. Vzeo je kaput pa ga štóo oblečti. A ka je to v desnoj rukávi? Poriva rokou notri. Ne ide. Potisne bole in na teo spádne

G. Cipoth. G. Cipoth je čevljar v Máloj-Kaniži v M. Soboti. Vsi ga poznamo. Poznamo ga kak delavca, poznamo njegovo dúšo, njegove reči. Té gospod je v žalodci skoro vsej sobočki obrtnikov. Na sakšega má žaljive izraze. Ali to je ešče nikaj. V ednom društvi — gde je poleg bila edna gospá, štéra nikaj ne razmi vogrski, žena ednoga uradnika — se je tak impertinentno oponášao, da je cejlo društvo blamirao. To bi ešče túj dojpožrli. Ali gda je pravo: »Vse Slovence trbej gorobesiti«, — pa tak se večkrát izrazo — to nikak nemremo zatajiti. Prosimo civ, oblást, naj podučí toga človeka, ka smo nej v Ážiji, pa túdi nej na Madžarskem. To notico smo napisali na urgenco sobočki zavedni Slovincov.

Kloaka maxima je v Murski Soboti tisti kanáliš na kolodvorskoj cesti, v štéri notritečé iz kolodvora doj, iz Kolodvorske ceste pa gori, pa iz bolnice vó vsa voda. Tú vse vklüptečé, tú je centrum nečistoče pa nesnájge. Ránč na dobrom mesti. Jáko zdravo je to za betežnike. Po večeráj smrdi tam, kak v mrtvačnici. Naj nam nikaj ne zameri občinsko glavárstvo pa gradbena sekcija, nego dokéč do smrtonosne baciluše fabricirali v naši kanálišaj, pa do krave na Aleksandrovoj cesti v grabo gonili — naj trávo dojpaséjo — tečas nemremo, ka bi nej satiro pisali.

Povanje tobáka. Finančna kontrola je nás zaprosila, naj dámo Prekmurcem to na znánje: Povanje tobáka je po monopolskem zákonu Srbov Hrvatov i Slovincov brez dovojenja ostro prepovedano, i se po členo 142 tistoga zákona kaznuje (štrofa) od 150—1800 dinárov. Občinski predstojnik svoje občine je odgovoren za nedopiščeno povanje po členo 92, 93, 94 monopolskega zákona pa je túdi kaštigan.

POLITIČNI PREGLÉD.

JUGOSLÁVIJA: Regent Aleksander, štéri je doságamao v Parizi bivao, se je zdaj v London odpelao. Iz Londona se vrné nezáj domou okoli 20. t. m. meseca. — *Pogodba med Románijo pa Jugoslávijo.* Románija je túdi v tisto zvézo stopila, štéro mi zovémo: mála antenta. Tak je ta »Mála ententa« (Románija, Češkoslovákija pa Jugoslávija) dosta močnejša grátala. 6. t. m. meseca v Belgrádi so podpisali pogodbo med Románijo pa Jugoslávijo. Tá pogodba 3 glávne točke má: 1. Napraviti réd v Srednoj Europi. 2. Delati na tém, da se trianonska pa st. germanska mirovná pogodba izvrši. To je, da Vogrskega orsága prisilijo, na izvršenje vsej točk trianonske vogrske mi-

rovne pogodbe. 3. Do se organizira močna obrám-ba proti sakšemi neprijáteli tej držáv. Take Jonescu románjski minister, štéri je to pogodbo v Belgrádi v ime Románije podpisao, je tom prilikom odlikovan bio z redom. Zvezde Karadjerdjovičev 1. rázreda. Tá zvéza ne ide samo proti Vogrskomi orsági, nego proti Bolgáriji túdi.

RAZDELITEV ZLÁTNOGA MATERIJÁLA AUSTRO-OGRSKE BANKE. Cejli zlátni zaklád bivše Austro-ogrske banke se je zdaj razdelio med tistim državám, štere so postále na rúševini Austrije pa Vogrske. Češkoslovákija dobi 15 in po milijonov, Jugoslávija 7 mil. Poljska Pománija pa Itálija vklü 25 mil. Austrija pa Madžarska v papirju 7 in po mil. a v zlátu pa poldrúgo mil. kron.

MADŽARSKA. Francuški orság je ratificirao trianonsko mirovno pogodbo. To znači, da Madžarska ne samo da je podpisala mirovno pogodbo, nego je zdaj dužna vse izvršiti, kaj zahtevajo od njé v tistoj pogodbi. Madžarska je vsigdár računala na to, ka bodo revidirali mirovno pogodbo. Za to je delala z pejnezami, z propagandov v drúgi orságaj, ali zdaj vidimo ka cejla tá propaganda nej je nikaj vredna bila. Madžarska je dolpotrejšta, pa takša more ostánoti. Revizije mirovne pogodbe ne bo. Zdaj bode konec Horthy-jevi vládi, pa more vse svoje notrášnje pa zvünejšnje zadéve tak urediti, kak to naprej piše mirovna pogodba. Pa da vse more izvršiti, za to de glédala tak mála, kak velka antanta. Zdaj že zahteva antanta, da odstópi sedašnja grofovska reakcionarna Bethlenova vláda z upraviteljem Horthyevem vréd, da se razpústijo oficirske organizácije, štere drúgo ne delajo, kak samo nedužno lúdstvo morijo; nadale naj se proti takšim, štéri Habšburžane ščéjo nezáj meti, naj se strogi zákoni prneséjo, pa naj bodo novi volitvi v celom orsági. Či bode Vogrska bole demokratična, či do nej samo oficiri, púšpecke pa grofi meli reč, nego delavno lúdstvo túdi, je lejko naš dober sosid. Tá božna vogrska politika je kriva, da mi ešče demarkácijsko črto mámo, da so granice tak zaprejte, da ne ide železnica niti do vogrske meje.

BIVŠI KRAO KÁROL V ŠVÁJCI. Poslanci zaveznikov zahtevajo od švájcarske vláde, naj prepovej bivanje bivšemi casari Károlu v Švájci. Ár drúga držáva zvün Španjolske ne mára za njega, bode mogo na Španjolsko iti.

Nájnovéjše.

Peter králj obolo. Kak doznámo iz Belgráda, je naš krao Peter nevarno obolo. Regent Aleksander se je že z inozemstva nazáj v Belgrád vrno. V Belgrád, k betežnomi králji sta prišla túdi princa Arsen i Pavel, zvün tej pa Aleksandrova sestra, Jelena túdi.

Pošta uredništva.

G. Domačin. Zahvála za Vaš rokópis. Pride v prihodnji številka naši novin.

Radoveden. Mi Vam nemremo na tom pomagati, ár smo mi nej kompetentni v toj zadevi. Liki mi to zdobrote včinimo, ka obiščemo načelnika gremije, pa mo zvedávali pri njem, ka oni ščéjo dónok z tov gremijov. Na ova pitanja, oziroma prošnja Vam zdaj nemremo zadovolni odgovor dati, obrnite se zavüpno na okr. glavárstvo, k g. dr. Bratini, ki Vás že gorposvetijo v tom deli.

Eden distingvirani domáči gospod, za volo nepoznánstva bi se rad oženo z edinov bogšov domačinkov. Pisma z fotografijov naj pošlejo na uredništvo »Prek. Glasnika« v M. Soboti z opombov »Lepa bodočnost«.

— denárnica. Zdigne denárnico. Ves denár je v njej. »A, kak je prišla denárnica v rokáv?« — »Ah malo smo pijani bili, te, pa sam gvüšno v rokáv písto denárnico mesto v žep. Pa gnes! Lejko sam ubio nedužnoga človeka. Sam sam kriv, ár sam poslušao comprnico, štéra krádne pejneze neumnim ljúdem. V noči se napoto na Gumilo, da vidi ka je z tistim nesrečnim človekom. Na križapotji nikoga. Iskao je okoli, nindri žive dúše.

»Lejko je mogoče, da ne sam nikoga ubio. Hvála Bogi«. Potolažen se je vrno domou.

Vrnimo se k postavi, štéra je na križopotji spádno. Bio je Hanzl. Vračao se je od Sv. Heléne, gde je dosta pívo v veseloj družbi. Preveč je meo v glávi pa je zato nej dosta dao na »Stoj«. Kak je pa dobo po glávi je omedlo.

Kak se je prebúdo pošláta mesto na glávi. Krvávo pa strašno peče i bolij. Probao je stánoti, ka se je njemi — istina trúдно — túdi posrečilo. Šou je pomali dale. Večkrát je počívao, pa kak je prišao do prvoga hleva je tak slab grátalo, da se naslono na vráta. Nato je po štiraj v hlev zlézao in légao na senou pri stejni. Slabše pa slabše je bilou njemi. Zvao, kričao je za ljúdi. Nikoga!

Kak je drúgo jütro prišao gospodár v hlev je najšo na seni Hanzlna — mrtvoga.

(Konec.)

Gospodárstvo.

Carina pa slobodna trgovina.

Prekmurje je edno izolirano na vse strane zaprto mesto. Nemamo zvezo nej v Slovenijo, radi političnih prilik pa tudi nej na Vogrsko. Ka smo tak zaprti, naj bole čütimo v našem vérvstvenom položáji. Ár smo tak na sebe püščeni, prisiljeni smo naše poljedeljske produkte, našo živino odati tak, kak to že küpijo; či se kakšo društvo ustanovi za nakup takši rečáj kak je to že bilou, te smo izvrženi na milošču toga društva; odati moremo za tiste cejne, štere določi to društvo, ár drügi dohotkov nemamo; nevejmo, ka je to industrija, pejneze pa silno nücamo.

Zdaj se dela eden novi zákon glede carine pa glede sloboščine trgovine. Za nás je té zákon velkoga pomena, ali uvážati bi trbelo tiste prilike, štere dominirajo, kraljújejo v pojedni naši deželaj, pa tak postaviti zákon za carino pa z sloboščino trgovine. Drüge so vérvstvene prilike v Sloveniji drüge v Hrvatskoj, v Serbiji, v Bánáti pa drüge v Prekmurji.

Za nás je vážno Slovenija. Znáno je, ka Slovenija nema nikšega izvoza (kivitel) nej v silji pa nej v živini. Ona je prisiljena ešče uvážati, notri voziti silje iz drüge kráje Jugoslávije. Ali Prekmurje má za izvoz nej samo poljedeljske produkte, nego v prvoy vrsti živino. Čüdili smo se, gde vzeme Prekmurje telko živine, ka so v Austrijo z cejlimi transporti vözvozili naši sobočki mesári. Zató bi preveč nepravilno bilo, či bi na Prekmurji tudi tisti krščák vtisnoli, šteroga na Slovenijo. Za našega kmeta v vérvstvenom stáljši bi se najbole dálo pomagati tak, ka na té reči se pisti slobodna trgovina, trgovina z konkurencov. Ár to nikak nej je pravilno, da bi kmet mogao fal odati svoje blágo, železo pa drüge potrebščine, drágo küpiti od trgovca, zató ka trgovec tisto carino, ka je na svoje blágo pláčao, tudi notri računa za kmeta.

Tüdi je zdaj tista drüga točka, štero bi trbelo urediti. Naši trgovci so prisiljeni većinoma v Austriji küpivati. Ali zdaj pride tá fatálna carina, pa gorizdigne na dupliško ceno vsej naši potrebščin, tak ka tisto, ka bi v Austriji dobili za eden naš dinár, tü pláčano tri, štiri dináre. To pálik vsi konsumentí morejo pláčati, v prvoy vrsti pa naš kmet. Zdaj se ešče čüdijo, zakaj je Prekmurje najbole drágo mesto: zakaj trbej za 1 kilo božne mele 18 kron pláčati? Zakaj se tak drágo nindri ne živé, kak ránč tü, či glih ka vse mámo?

Ali edna drüga példa. Vogrski orság je dopüsto, ka se vino slobodno vövozi. Novo vino košta zdaj tam 16—17 kron. Ali či zdaj eden prekmurski krčmár šče to vino küpiti, pride naša mila carina, pa za eden liter vina moreš pláčati 9 koron váme. To vino zdaj že košta 26 koron; zdaj pride porcija, foringa pa drügi stroški, tak, gda gost to vino pijé, pláča 32—34 kron.

Edino ka bi se dálo napraviti je to, da se granice pri Austriji pa Madžarski odprejo, oziroma nam bi dovolili sloboden izvoz pa uvoz. Ob sebi se razmi, ka bi se té prilike od sebe odpravile, či bi Prekmurje melo železniško zvézo z Slovenijo, pa ne bi tak zatvoreno, gosbodarski tak zaprto bilo.

POTPÉRAJMO PREKMURSKI GLASNIK!

Nájbole elegántna pa čista

BRIVNICA

je v Murški Soboti

Peter Ursulesku-ja.

Vse na novo pomálanó, odgovárja vsem modernim higieničnim zahtevam. Izvrši vsa frizurska dela.

Vápno, cement, traverze

itd. za 3.000 do 5.000 K, falejše pri vagonu, ali za 30 do 50 K pri 100 kg kak indri; se dobi samo pri **V. Bratina**, trgovci v Križovcih pri Lotmerki.

NA ODAJ JE

eden Styria-Puch motorbicikli, 2 cilinderni 6-7 Hp, z 3. prestávami, za 3 lüdi, v dobrom stánji pri **Mencingar I.** mehanikári v Murški Soboti.

TIKVENO OLJE

garantirano čisto, se dobi po najnižoj ceni pri **A. Sagadin** trgovci z ledrom v BELTINCI.

Málo vérvstvo

z zidanov hišov, tri minute od cérkve, hiša je pripravna za vse, **jo odá Rudolf Horvatič** v Križevcih ali Sv. Križ pri Lotmerki.

Što nüca šteinkol

naj se glási pri **Czipoth Viktor-i** trgovina z lesom, drvámi in šteinkolom, Murska Sobota, Slovenska ulica 251.

Tam se dobij vsaka množina fájni erjávi šteinkol za mlatidev in právi čaren šteinkol za drügeféle potrebčine, kak za cigeo žgati in za prosto

Nisike cejne! kürrjávo. Hitro se dobij!

Leder, kože in poplati.

Küpijem vsefelé kože, tudi vzemem v delo vsefelé sirove kože, štere se izdelüjejo v fabriki I. Sinigoj, prvléj Steijer v Ljutomeri. V zálogi mam vsefelé ledra, poplate in tudi vse šusterske potrebščine. Poglednite v zálogo.

ALBIN SAGADIN

trgovina z ledrom

v BELTINCI, (Prekmurje).

Što nüca prve vrste trda búkova drva, za rušt lemez in ružanice, naj se obrné na **Gomboc trg**, Mačkovci. Blágo je domá na dvorišči pri velkoj cesti.

RAZGLAŠÜJTE v „PREKM. GLASNIKI.“!

Na znánje dámo, ka se 22. junija 1921.

ODPRE

PREKMURSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z omejeno zavezo

v MURSKI SOBOTI

(GDÉ JE GLAVNA TRAFIKA BILA)

Cil novoga peneznoga závoda je

POMOČ

vsem potrebnim. Za najmanjše interesiranje brezi drügh stroškov, kak intereši, štéri do dosta manjši, kak vsej drügh bankaj, de dávala kredit na menice in intabulácijo. Za notri dáne peneze de dávala najvékše interese.